

การบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพ
การศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
สมุทรปราการ*

AN INTERNAL QUALITY ASSURANCE MANAGEMENT RELATING TO THE
MINISTERIAL REGULATIONS EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE B.E. 2561 OF
SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF SAMUT PRAKAN SECONDARY EDUCATION
SERVICE AREA

¹กวีวัฒน์ ฤชัยลาม Kaweewat Leuchailam ²เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต Sowwanee Sikkhabandit

³ปัญญา ธีระวิทยเลิศ Panya Theerawitthayalert

^{1,2}มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ North Bangkok University, Thailand

³มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม Chandrakasem Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author E-mail: Kaweewatleuchailam007@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ เป็นการวิจัยการวิจัยแบบผสานวิธี 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 2) การพัฒนารูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ และ 3) ทดลองใช้และประเมินรูปแบบฯ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 24 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ จำนวน 24 คน ครูผู้ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน จำนวน 24 คน รวมทั้งสิ้น 72 คน และผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ และครูผู้ได้รับมอบหมาย รวม 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบฯ โดยใช้สถิติพื้นฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามี 7 ตัวชี้วัด 2) องค์ประกอบของกระบวนการบริหาร (K-PDCA) 5 ขั้นตอน คือ (1) การให้ความรู้ (Knowledge: K) (2) การวางแผน (Plan: P) (3) การดำเนินการตามแผน (Do: D) (4) การตรวจสอบ (Check:

*Received: April 06, 2024, Revised: April 27, 2024, Accepted: April 27, 2024.

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์เรื่อง รูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

C) และ (5) การแก้ไขปรับปรุง (Act: A) 3) องค์ประกอบของมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง 2561 มี 3 มาตรฐาน และผลการประเมินรูปแบบฯ พบว่า การประเมินความพึงพอใจโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และรูปแบบฯ มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหารงานประกันคุณภาพภายใน, สถานศึกษา, โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

The purpose of this research article was to study an internal quality assurance management relating to the Ministerial Regulations Educational Quality Assurance B.E. 2561 of schools under the office of Samut Prakan Secondary Education Service Area. It was a mixed research study with three steps: 1) studying the conditions and guidelines for an internal quality assurance management relating to the Ministerial Regulations Educational Quality Assurance B.E. 2561, 2) developing a model for an internal quality assurance management relating to the Ministerial Regulations Educational Quality Assurance B.E. 2561 of schools under the office of Samut Prakan Secondary Education Service Area, and 3) trialing and evaluation of the model. The sample group used in the quantitative research was 24 educational institution directors, 24 deputy directors of educational institutions in academic administration group, 24 teachers assigned to be responsible for internal quality assurance, a total of 72 people, and data providers in qualitative research, including school administrators, educational supervisors, and assigned teachers, a total of 9 people. Tools used in the research were questionnaires, semi-structured interviews, satisfaction assessment form using the format applying basic statistics and content analysis. The research results found that the internal quality assurance management relating to the Ministerial Regulations Educational Quality Assurance B.E. 2561 of schools under the office of Samut Prakan Secondary Education Service Area had 3 components: 1) Component of an internal quality assurance had 7 indicators. 2) Component of the administrative process (K-PDCA) in 5 steps: (1) Providing knowledge (Knowledge: K), (2) Planning (Plan: P), (3) Executing the plan (Do: D), (4) Inspection (Check: C) and (5) Correction and improvement (Act: A). 3) Component of an internal quality assurance management relating to the Ministerial Regulations Educational Quality Assurance B.E. 2561, there were 3 standards and the results of the model evaluation found that satisfaction assessment in overall was at a high level of practice, and the format was at the highest level.

Keywords: Model, Internal Quality Assurance Management, Educational Institution, Secondary School

บทนำ

การศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานสำหรับประชากรเป็นกลไกหลักสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศจึงเป็นหน้าที่ของรัฐในการเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ โดยการพัฒนาศาสนศึกษาทุกแห่งให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เท่าเทียมและจัดให้มีระบบสนับสนุนและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมที่มีศักยภาพและความพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันในการบริหารจัดการและการตัดสินใจเชิงนโยบายที่ส่งผลต่อกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม ทั้งผู้เรียนและสถานศึกษาที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาที่เปิดช่องทางการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างไร้ขีดจำกัด เพื่อสร้างความเสมอภาคในการศึกษาเรียนรู้โดยไม่จำกัดรูปแบบ เวลา และสถานที่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

ดังนั้น คุณภาพการศึกษาจึงสะท้อนถึงคุณภาพของคนที่เป็นผลผลิตของการจัดการศึกษา อย่างไรก็ตามในสถานการณ์ปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่ ยังมีความเหลื่อมล้ำ และแตกต่างกันทั้งในด้านงบประมาณ คุณภาพ บุคลากร หรือแม้แต่ปัจจัยด้านผู้เรียน รวมทั้งปัจจัยเอื้ออื่นๆ เช่น ความร่วมมือของกรรมการสถานศึกษา การสนับสนุนจากชุมชน หน่วยงานหรือองค์กรที่อยู่ใกล้เคียงสถานศึกษา และการติดตามช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา อีกทั้งปัจจุบันสถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเองมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเอง คุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการจึงมีความแตกต่างกัน การดำเนินการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพจำเป็นต้องมีการประกันคุณภาพ และประเมินมาตรฐานการศึกษาเพื่อให้เกิดกลไกในการตรวจสอบและกระตุ้นให้หน่วยงานที่จัดการศึกษามีการควบคุมคุณภาพและการประเมินมาตรฐานการศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องที่มีนัยสำคัญทั้งในเชิงความเป็นเลิศทางการศึกษาและประสิทธิภาพของการบริหารระบบการศึกษาที่ทุกฝ่ายต้องช่วยกันพัฒนาอย่างเต็มที่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความมั่นใจในคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาและเชื่อถือคุณภาพของโรงเรียนระบบการบริหารที่ให้ความสำคัญกับการวางแผนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา มีการกำกับควบคุม ตรวจสอบ การดำเนินการทุกขั้นตอน มีการรักษา ปรับปรุง พัฒนาระบบการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้งานในทุกส่วนของโรงเรียน ดำเนินไปด้วยความราบรื่นมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ว่าด้วยความสำคัญในเรื่องการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพราะได้กำหนดสาระบัญญัติฉบับนี้ไว้หมวดในหมวดที่ 6 มาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ตระหนักและดำเนินการในเรื่องนี้ครบถ้วน ถูกต้อง ปรากฏไว้ในมาตรา 47 ถึงมาตรา 51 ซึ่งได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการศึกษาที่จะต้องมุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาไว้ในหมวด 6 มาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรา 47-51 โดยมาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 สาระในมาตรานี้กล่าวถึงความสำคัญของระบบการประกันคุณภาพที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานของสถานศึกษาระบบการประกันคุณภาพมีสองลักษณะ คือ การประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอกซึ่งรายละเอียดในเรื่องระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนมาตรา 48 ให้นำหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก สาระในมาตรานี้ กล่าวถึงหน้าที่ของสถานศึกษา คือ การประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องของสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัด การดำเนินงานของสถานศึกษาตามแนวทางที่กำหนดในมาตรานี้ ต้องดำเนินการดังนี้ จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพ ดำเนินการต่อเนื่องเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารปกติ จัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยยืนยันความสำเร็จในการดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน ตลอดจนเป้าหมายและอัตลักษณ์ของผู้เรียนตามเป้าหมายของสถานศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2561)

นอกจากนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศใช้กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 สนองต่อนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองที่กำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพคนไทยและการศึกษาไทยในอนาคต ประกอบกับนโยบายให้ปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกของทุกระดับก่อนจะมีการประเมินคุณภาพในรอบต่อไป จำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน (ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน) มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ให้ใช้กับสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัด ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ ฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 เป็นกรอบในการวางแผนและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตั้งแต่การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีมุ่งสู่มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา รวมถึงการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา โดยดำเนินการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ได้ดำเนินการตามกรอบมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ ฉบับใหม่ และปรับแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อมุ่งมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาภายใต้กรอบ 3 มาตรฐานที่กระทรวงฯ ได้ประกาศใช้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ ที่ สมศ.จะนำมาใช้เป็นกรอบมาตรฐานในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ ที่จะเกิดขึ้นต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะระบบการศึกษาของไทยมีการดำเนินการเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษามาแล้ว แต่จากการศึกษาวิจัยก็ยังพบว่า ปัญหาที่สำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสรุปได้คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา ขาดการทำงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและมีการนำข้อมูลย้อนกลับมาใช้ในการพัฒนาน้อย ขาดแคลนงบประมาณ ขาดความร่วมมือและให้ความสำคัญกับชุมชนน้อย การบริหารระบบสารสนเทศขาดประสิทธิภาพ และขาดเครื่องมือประเมินที่หลากหลาย การใช้รูปแบบในการประเมินไม่เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษา (เยาวทิศา นามคุณ และถิตินันท์ สมุทร์ทัย, 2559) และการประกันคุณภาพภายในมีข้อจำกัด ด้านครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากร

ทางการศึกษาที่ยังขาดความรู้ มีความเข้าใจไม่ตรงกัน และยังไม่ให้ความร่วมมืออย่างเพียงพอ ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาระบบคุณภาพ ภายในตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และการเตรียมรับการประกันภายนอก ตลอดจนกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียนยังมิได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรม เพียงพอ นอกจากนี้ ยังพบปัญหาด้านการประสานงานของหน่วยงานต่างๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ ปัญหาด้าน การนำผลการประกันคุณภาพภายใน ไปใช้ปรับปรุงพัฒนา และการเผยแพร่ผลการประเมินต่อสาธารณชนยัง กระทำจำกัดและไม่เห็นเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) ที่พบว่า สถานศึกษาขาดการเชื่อมโยงระบบประกันคุณภาพภายในกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน รวมทั้งการเชื่อมโยงกับการประเมินภายนอก การขาดความพร้อมในการบริหารจัดการและการจัดการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากข้อจำกัดหลายประการทั้งด้านครู บุคลากร งบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ การ สอน ส่งผลต่อปัญหาด้านประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาและคุณภาพโดยรวม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 25 โรงเรียน ได้ดำเนินการพัฒนามาตรฐาน และคุณภาพการศึกษาตามแนวทางระบบประกันคุณภาพภายในและ กฎกระทรวง พร้อมขอรับการประเมินภายนอกรอบสามตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2559 จากสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2561) ผลจากการประเมินภายนอกรอบสามของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สมุทรปราการ พบว่า สถานศึกษาที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานการประเมินภายนอกรอบสาม มีจำนวน 9 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 36.00 และเมื่อพิจารณาตามมาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียน มีโรงเรียนที่ได้ระดับคุณภาพระดับคุณภาพพอใช้ 14 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 56.00 จึงมีความ จำเป็นต้องเร่งพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาของสถานศึกษาดังกล่าว เพราะผลของการพัฒนาจะสะท้อนถึง กระบวนการบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษา และบทสรุปผู้บริหารที่กล่าวถึงด้านการประกันคุณภาพ ภายในที่ให้สถานศึกษาควรทำความเข้าใจกับคุณครูให้ตระหนัก และร่วมมือในการพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ควรส่งเสริมให้ครูทุกคนเห็น ความสำคัญในการประเมินคุณภาพภายในตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ทั้งนี้ รวมไปถึงรายงานการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2565 ของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกัน คุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 พบปัญหาในเรื่องการเปลี่ยนผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา บ่อยทำให้ต้องเรียนรู้งานใหม่ ซึ่งทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน รวมทั้งผู้บริหารและบุคลากรใน สถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ, 2565)

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีความสนใจในการดำเนินการเสริมสร้างประสิทธิภาพ การบริหาร และจัดการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.

2561 เพื่อให้ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการดำเนินการประกันคุณภาพสู่การปฏิบัติจริงมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงสนใจทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ว่าด้วยความสำคัญในเรื่องการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาตามประกาศกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศสืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method) โดยมีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ การดำเนินการในขั้นตอนที่ 1 แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1. ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1 แหล่งข้อมูล ผู้วิจัยจะศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวบรวมข้อมูลด้วยการบันทึกเอกสาร นำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

1.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ส่วนที่ 2. ศึกษาสภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยการใช้แบบสอบถาม

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 25 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ จำนวน 25 คน ครูผู้ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 25 คน รวมทั้งสิ้น 75 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 24 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ จำนวน 24 คน ครูผู้ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน จำนวน 24 คน รวมทั้งสิ้น 72 คน

2.3 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ประกอบด้วย

1. ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 มี 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 3) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) การติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 6) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง 7) การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ภายใต้การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในให้เกิดประสิทธิภาพและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. มาตรฐานการจัดการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ส่วนที่ 3. ศึกษาแนวทางการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

3.1 ผู้ให้ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำนวน 5 คน ศึกษาในเทศก์ที่รับผิดชอบระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 2 คน และครูผู้ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 คน โดยการสัมภาษณ์

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การยกร่างรูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยจะดำเนินการดังนี้

1. นำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 มาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกับ แนวคิดหลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แล้วนำผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์มาเป็นข้อมูลสำหรับยกร่างรูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

2. นำร่างรูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้ภาษา และนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 2 การตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องของร่างรูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 จำนวน 5 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความเหมาะสมและความถูกต้องของร่างรูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้และประเมินรูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ขั้นตอนที่ 3 นี้จะดำเนินการเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผู้วิจัยสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ส่วนที่ 2 ทดลองใช้คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยผู้วิจัยเลือกโรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ และโรงเรียนวิสุทธิกษัตริ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โรงเรียนละ 20 คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสถานศึกษาทั้ง 4 ฝ่าย จำนวน 4 คน ครูผู้ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในตามคำสั่งสถานศึกษา จำนวน 12 คน ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จำนวน 8 คน ครูหัวหน้าสายชั้น จำนวน 6 คน และครูที่ทำหน้าที่หัวหน้าโครงการของโรงเรียน จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ

ส่วนที่ 3 ประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการเกี่ยวกับความพึงพอใจ ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ กับผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถดำเนินการเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ที่มีความสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียนในสังกัดต่อไป

2.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความพึงพอใจ ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

สรุปผลการวิจัย

รูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ได้รูปแบบที่มีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 องค์ประกอบงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และค่าเป้าหมายความสำเร็จ ได้แก่ 1) ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้ครบถ้วน และดำเนินการประชุม เพื่อชี้แจง วางแผน กำหนดหน้าที่ในแต่ละส่วน เพื่อให้ได้แผนงานที่จะนำไปใช้การปฏิบัติ ต่อไป 2) ศึกษามาตรฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พิจารณาสาระสำคัญที่อาจจะกำหนดเพิ่มเติมในรายละเอียด และคำอธิบาย 3) กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ทำประชาพิจารณ์ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และค่าเป้าหมายความสำเร็จ 4) นำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และค่าเป้าหมายความสำเร็จ เสนอคณะกรรมการบริหารโรงเรียนให้ความเห็นชอบ 5) ประกาศมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และค่าเป้าหมายความสำเร็จ ให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกทราบ

2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ได้แก่ 1) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของปัจจัยภายในสถานศึกษา 2) วิเคราะห์โอกาส และอุปสรรคของปัจจัยภายนอกสถานศึกษา 3) วางแผนโดยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการศึกษาปัจจุบัน และกำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุในการศึกษา 4) กำหนดแผนการจัดการศึกษาที่เฉพาะเจาะจง รวมถึงกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดที่ชัดเจน 5) แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 6) รวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและสภาพภายนอกของสถานศึกษา 7) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและสภาพภายนอกของสถานศึกษา 8) การนำผลการวิเคราะห์สภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา ประมวลเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา 9) กำหนดกลยุทธ์ ตัวชี้วัดความสำเร็จ และชื่อโครงการ/กิจกรรม 10) จัดทำประมาณการงบประมาณทรัพยากรที่ใช้สนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา 11) ตรวจสอบผลลัพธ์ของแผนการจัดการศึกษาที่ได้ดำเนินการแล้วเทียบกับค่าเป้าหมายและมาตรฐานที่กำหนดไว้ 12) ประเมินแผนการจัดการศึกษาสามารถทำให้เกิดผลลัพธ์ตามที่ต้องการหรือไม่แก้ไขและพัฒนา 13) ดำเนินการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาตามผลลัพธ์ที่ได้จากการตรวจสอบ 14) นำแผนที่ได้ปรับปรุงแล้วมาปฏิบัติ 15) นำผลของการดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษามาสะท้อนผล เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติในปีการศึกษาต่อไป

3. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ได้แก่ 1) การชี้แจง ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจสาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาให้บุคลากรรับทราบอย่างชัดเจน 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ 3) กำหนดเป้าหมายการดำเนินโครงการ ที่ตรงกับค่าเป้าหมายสำหรับแต่ละมาตรฐานการศึกษา 4) จัดผู้รับผิดชอบโครงการเพื่อเขียนรายละเอียดของโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี 5) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ตามที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 6) ประชุมพิจารณาแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อนำสู่การปฏิบัติ 7) ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาฯ 8) จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี 9) จัดทำโครงการ/

กิจกรรมให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 10) จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 11) ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ 12) มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการอย่างต่อเนื่อง 13) ประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรม 14) นำเสนอผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรม 15) นำเทคโนโลยี (โปรแกรม) การประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการเก็บข้อมูล เพื่อเป็นสารสนเทศปรับปรุงในปีต่อไป 16) ตรวจสอบผลลัพธ์ของการดำเนินการตามแผนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 17) สรุปผล/ประเมินผลตามเป้าหมายของสถานศึกษา 3) จัดทำรายงาน/โปรแกรม เพื่อตรวจสอบ สรุปผลการดำเนินการตามแผน 18) ประเมินผลลัพธ์ และปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 19) นำแผนที่ปรับปรุงสู่การปฏิบัติในปีการศึกษาต่อไป

4. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ได้แก่ 1) กำหนดแผนปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 2) กำหนดกรอบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาในทุกมิติและครอบคลุม 3) กำหนดผู้ประเมิน/ติดตามงาน ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 4) ผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) มีการกำหนดวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 6) ใช้เทคโนโลยีในการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย 7) ประเมินผลงานการคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเกณฑ์คุณภาพที่สถานศึกษากำหนดไว้ 8) ใช้โปรแกรม/เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูล/เอกสาร/หลักฐานการประเมินที่ถูกต้องครบถ้วน 9) มีการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลที่ถูกต้อง เหมาะสม 10) ใช้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลลัพธ์และตรวจสอบมาดำเนินการการแก้ไขและพัฒนาคุณภาพการศึกษา 11) ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมแก้ปัญหาและเสนอวิธีการดำเนินงานแก้ไข

5. ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ได้แก่ 1) ติดตามด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดขั้นตอนการทำงานเป็นทีม 2) ประชุมชี้แจงกระบวนการทำงานตามมาตรฐานการศึกษาทุกตัวชี้วัด 3) อบรมผู้รับผิดชอบให้มีความรู้/เข้าใจการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 4) จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา 5) ตรวจสอบผลการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนด 6) ตรวจสอบตามสภาพจริงที่สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ 7) นำผลจากการติดตาม /ผลการประเมินมาสะท้อน เพื่อให้การดำเนินการในครั้งต่อไปมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6. การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ได้แก่ 1) แต่งตั้งคณะจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา โดยแต่งตั้งบุคคลผู้รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 2) รวบรวมข้อมูล สารสนเทศจากการดำเนินงานของสถานศึกษา ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐาน ของสถานศึกษา ผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา และผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) ออกแบบการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่รวบรวมไว้ในแต่ละมาตรฐานตัวบ่งชี้ 4) วิเคราะห์และแปลผลเพื่อการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา 5) การค้นหาจุดที่ควรปรับปรุง หรือจุดที่ควรพัฒนาตามบริบทของสถานศึกษา 6) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเองประจำปีของสถานศึกษาที่สะท้อนตามมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ 7) นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ 8) รายงานผล และเผยแพร่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ 9) เผยแพร่ผลการประเมินภายในสู่สาธารณชนทุกช่องทาง เช่น ทางออนไลน์

7. การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ภายใต้การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในให้เกิดประสิทธิภาพและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ 1) วางแผนงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) วางแผนนำข้อมูลจากรายงานผลการประเมินตนเองมาใช้เป็นสารสนเทศในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาทุกปีการศึกษา 3) นำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาและกำหนดแนวทางส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 4) การส่งเสริม การนิเทศ ติดตามเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 5) เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งบุคลากรภายในสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาของโรงเรียน 6) ดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามวิธีการพัฒนาของวงจรคุณภาพ PDCA 7) นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ

องค์ประกอบที่ 2 องค์ประกอบของกระบวนการบริหาร (K-PDCA) เป็นกระบวนการบริหารระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้วยการอบรมให้ความรู้แก่ผู้ร่วมปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การให้ความรู้ (Knowledge: K) 2) การวางแผน (Plan: P) 3) การดำเนินการตามแผน (Do: D) 4) การตรวจสอบ (Check: C) และ 5) การแก้ไขปรับปรุง (Act: A)

องค์ประกอบที่ 3 องค์ประกอบของมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวง 2561 เป็นเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวง 2561 ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน ดังนี้

1. มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ได้แก่ 1) ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณสูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด 2) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาสูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด 3) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ โดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้ 4) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ 5) ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม มีการนำไปใช้และเผยแพร่ 6) ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน อย่างสร้างสรรค์ และมีคุณธรรม 7) ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับขั้นที่สูงขึ้นและการทำงานหรืองานอาชีพ 8) ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีสูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดเป็นแบบอย่างได้ 9) ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาไทย 10) ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย 11) ผู้เรียนมีสุขภาวะร่างกาย จิตสังคมสูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด

2. มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ ได้แก่ 1) มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการชุมชน นโยบายรัฐบาล แผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นไปได้ในการปฏิบัติ ทนต่อการเปลี่ยนแปลง 2) มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีการนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง และเป็นแบบอย่างได้ 3) ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย เชื่อมโยงกับชีวิตจริง และเป็นแบบอย่างได้ 4) พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพตรงตาม

ความต้องการของครูและสถานศึกษา และจัดให้มีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนางาน

5) จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และมีความปลอดภัย

6) จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา

3. มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ 1) มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพระหว่างครูเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ 2) จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ มีนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้และมีการเผยแพร่ 3) ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 4) ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนโดยใช้เครื่องมือและวิธีการวัดและประเมินที่เหมาะสมกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน 5) มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก เด็กรักที่จะเรียนรู้ และเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข 6) มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพระหว่างครูและผู้เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ครู และผู้เกี่ยวข้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านความเหมาะสมและความถูกต้องของรูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ พบว่า รูปแบบมีขั้นตอนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีความเหมาะสมและความถูกต้อง สามารถนำไปใช้เพื่อการพัฒนาสถานศึกษาได้

ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

1. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมองค์ความรู้ด้านงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.22) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ มาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวง 2561 ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.41) การถ่ายทอดความรู้การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.26) กระบวนการบริหารตามวงจรคุณภาพของ เดมมิง (Deming) ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.33) ตามลำดับ ดังในตารางดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมด้านการถ่ายทอดความรู้การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การถ่ายทอดความรู้การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การถ่ายทอดความรู้การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา			
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และค่าเป้าหมายความสำเร็จ	4.25	0.71	มาก
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.15	0.74	มาก
3. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	4.05	0.55	มาก

4. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.07	0.42	มาก
5. ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.40	0.63	มาก
6. การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.20	0.61	มาก
7. การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ภายใต้การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในให้เกิดประสิทธิภาพและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.22	0.66	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.19	0.26	มาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมด้านมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวง 2561

มาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวง 2561	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน	4.30	0.61	มาก
มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ	4.18	0.64	มาก
มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.35	0.58	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.27	0.41	มาก

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมด้านกระบวนการบริหารตามวงจรคุณภาพของ เดมมิง (Deming)

ด้านกระบวนการบริหารตามวงจรคุณภาพของ เดมมิง (Deming)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan)	4.07	0.57	มาก
ขั้นที่ 2 การทำตามแผน (Do)	4.27	0.68	มาก
ขั้นที่ 3 การตรวจสอบ (Check)	4.25	0.59	มาก
ขั้นที่ 4 การแก้ไขและพัฒนา (Act)	4.02	0.73	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.16	0.33	มาก

2. ผลการประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในการใช้รูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการของผู้เข้ารับการอบรม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบฯ อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน ดังในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของผู้เข้ารับการอบรมรูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยรวม

ประเด็นในการตรวจสอบ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การถ่ายทอดความรู้การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา						
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จ	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.78	0.44	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
3. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	4.56	0.53	มากที่สุด	4.44	0.53	มาก
4. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
5. ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
6. การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
7. การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพภายใต้การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในให้เกิดประสิทธิภาพและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.78	0.44	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
มาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวง 2561						
8. มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
9. มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ	4.78	0.44	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
10. มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.56	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
กระบวนการบริหารตามวงจรคุณภาพของ เดมมิง (Deming)						
11. ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan)	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
12. ขั้นที่ 2 การทำตามแผน (Do)	4.56	0.53	มากที่สุด	4.22	0.44	มากที่สุด
13. ขั้นที่ 3 การตรวจสอบ (Check)	4.67	0.50	มากที่สุด	4.44	0.53	มากที่สุด
14. ขั้นที่ 4 การแก้ไขและพัฒนา (Act)	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.62	0.31	มากที่สุด	4.62	0.31	มากที่สุด
$\bar{X} = 4.62, S.D. = 0.31$ มากที่สุด						

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

รูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ได้รูปแบบที่มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการดำเนินการ

ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหาร (K-PDCA) เป็นกระบวนการบริหารระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้วยการอบรมให้ความรู้แก่ผู้ร่วมปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การให้ความรู้ (Knowledge: K) 2) การวางแผน (Plan: P) 3) การดำเนินการตามแผน (Do: D) 4) การตรวจสอบ (Check: C) และ 5) การแก้ไขปรับปรุง (Act: A) และ องค์ประกอบที่ 3 มาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง 2561 เป็นเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง 2561 ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน ได้แก่ 1) คุณภาพของผู้เรียน 2) กระบวนการบริหารและการจัดการ 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้ง 3 องค์ประกอบเชื่อมโยงความสัมพันธ์โดยที่ กระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่ดำเนินการตามขั้นตอนการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 คือ 1) การให้ความรู้ (Knowledge: K) เป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาทั้ง 7 ด้าน 2) การวางแผน (Plan: P) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 3) การดำเนินการตามแผน (Do: D) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 4) การตรวจสอบ (Check: C)) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) การแก้ไขปรับปรุง (Act: A) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของบุปผา ทองน้อย (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารจัดการสู่งานประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ได้กล่าวถึงการพัฒนาแบบว่า ผู้วิจัยจะพัฒนาแบบขึ้นมาก่อนโดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด วิเคราะห์สภาพการณ์ต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรนั้น สอดคล้องกับปรีดา บุญเพลิง, เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต และสิริกาญจน์ ธนวุฒิพรพินิต (2562) ได้กล่าวว่า การนำนโยบายการปฏิบัติให้บรรลุความสำเร็จเพียงไรขึ้นอยู่กับความตั้งใจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ และจำเป็นต้องตระหนักด้วยว่า ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติต้องยึดมุมมองของผู้กำหนดนโยบาย สอดคล้องกับพระเมธีปริยัติธาดา (บุญพรม จารุบุญ) และคณะ (2564) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเขตจังหวัดภาคกลาง ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เขตจังหวัดภาคกลาง 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนา การจัดการศึกษา 3) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 5) การติดตามผลการประเมินคุณภาพการศึกษา 6) การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และ 7) การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง องค์ประกอบที่ 2 ระบบการบริหารจัดการ K-PDCA ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การให้ความรู้ (Knowledge=k) 2) การวางแผน (Plan: P) 3) การดำเนินการตามแผน (Do: D) 4) การตรวจสอบ (Check: C) และ 5) การแก้ไขปรับปรุง (Act: A) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริกาญจน์ ธนวุฒิพรพินิต และคณะ (2563) ที่ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) จุดมุ่งหมาย 2) เนื้อหาสาระ 3) กิจกรรมฝึกอบรม 4) สื่อประกอบการฝึกอบรม 5) การวัดและ

ประเมินผล ส่วนเนื้อหาฝึกอบรม จำนวน 4 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 Plan 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา หน่วยที่ 2 Do การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา หน่วยที่ 3 Check การติดตามตรวจสอบทบทวน การประเมินผลและการรายงานผลการรายงานคุณภาพ การศึกษาประจำปี หน่วยที่ 4 Act การนำผลการประเมินคุณภาพไปใช้

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความถูกต้องของรูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ พบว่า รูปแบบมีขั้นตอนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีความเหมาะสมและความถูกต้อง สามารถนำไปใช้เพื่อการพัฒนาสถานศึกษาได้ โดยสาระของรูปแบบมีความสอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และประกาศตามกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการวิเคราะห์เนื้อหาและทำการสังเคราะห์ จากแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2561) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) นอกจากนั้น ผู้บริหารให้ความตระหนัก ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย มีกระบวนการที่เน้นให้บุคลากร เรียนรู้จากการปฏิบัติงานร่วมกันจนเกิดทักษะสามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับ Fetterman (1996) ที่สรุปไว้ว่า การร่วมมือร่วมพลังในการปฏิบัติงานช่วยให้บุคลากรเกิดความรู้และทักษะในการปฏิบัติ รวมทั้งเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของผลงานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติจนเกิดความสำเร็จตามบริบทของ สถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาในรูปแบบฯ มีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการศึกษาแนวคิด หลักการ ตรงกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 มีการระบุเนื้อหาที่เกี่ยวข้องชัดเจน มีการกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้เกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน มีกระบวนการ ครอบคลุมภาระงานการประเมินคุณภาพภายใน มีการรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือและแหล่งข้อมูลที่ หลากหลาย ทำให้ผลการประเมินมีความถูกต้อง การสรุปผลการประเมินภายในมีความสมเหตุสมผล มีคุณภาพ และน่าเชื่อถือ ซึ่งสอดคล้องกับ Kusek & Rist (2004) ที่สรุปไว้ว่า ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ต้องมีความถูกต้อง สามารถตรวจสอบได้มีความยุติธรรม และน่าเชื่อถือ จึงจะทำให้รูปแบบ มีความน่าเชื่อถือ และผลจากการใช้ รูปแบบน่าเชื่อถือด้วย เป็นไปตามที่ รัตนะ บัวสนธ์ (2554) กล่าวไว้ว่า การประเมินด้านความเหมาะสมควร พิจารณาด้านการบริการ ด้านความเป็นประโยชน์ควรพิจารณาว่าผลการประเมินจะสามารถให้สารสนเทศที่มี ความหมาย ทันเวลา และมีผลต่อการนำไปใช้ได้จริง ด้านความเป็นไปให้ควรพิจารณาว่ารูปแบบนั้นง่ายต่อการ นำไปปฏิบัติ เหมาะสมกับเวลา ทรัพยากร และทุนที่จะต้องใช้ในการดำเนินการ ด้านความถูกต้อง ควรพิจารณา ว่า รูปแบบนั้นมีความแม่นยำ สรุปได้อย่างถูกต้องตามเทคนิควิธีการต่างๆ

ส่วนผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สมุทรปราการ พบว่า

1. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมองค์ความรู้ด้านงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 พบว่า บุคลากรมีความพึงพอใจด้าน งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับบุปผา ทองน้อย (2557) ที่ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการ สู่งานประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 39 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปทดลองใช้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

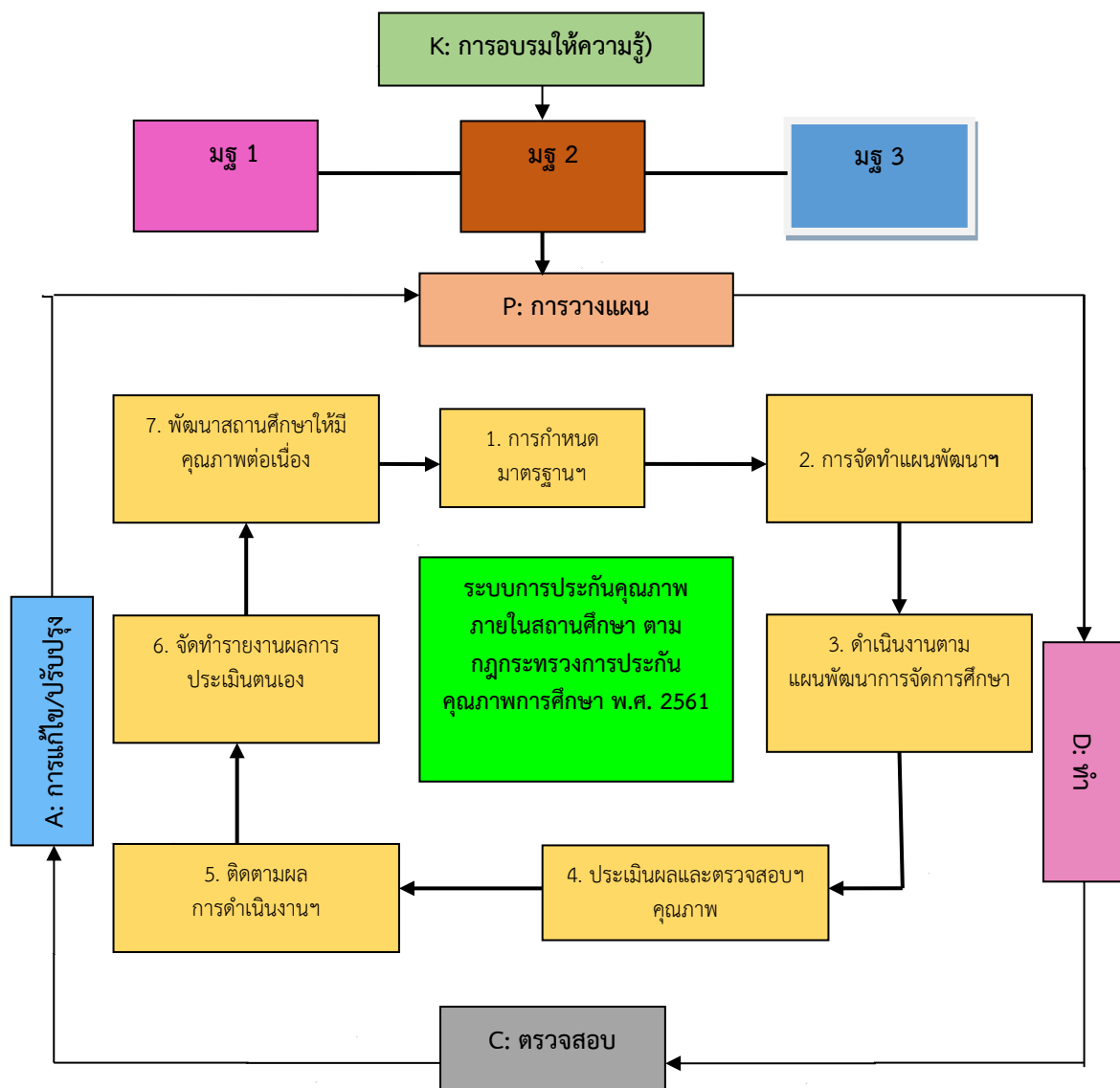
2. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในการใช้รูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการของผู้เข้ารับการอบรมพบว่า คุณภาพรูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน

2.1 ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) รูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด โดยรูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา เปิดมุมมองด้านคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นที่ไปตามตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 สะท้อนให้เห็นจุดแข็งจุดอ่อนของสภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ทั้งนี้อาจเนื่องรูปแบบมีกระบวนการปฏิบัติที่ชัดเจน มีการช่วยเหลือสนับสนุนแบบต่างๆ ทำให้ผลการประเมินคุณภาพมีความสมเหตุสมผลและให้ข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Stufflebeam & Shinkfield (2007) ที่กล่าวว่าการประเมินควรมีประโยชน์ เพื่อนำผลและสารสนเทศไปปรับปรุงงาน

2.2 ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) รูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด โดยรูปแบบฯ มีกระบวนการเริ่มจากการอบรมให้ความรู้กับผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องทุกส่วน มีวิธีการและขั้นตอนที่เข้าใจได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก กระบวนการช่วยให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ในปัจจุบันและสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง มีทรัพยากรสนับสนุนเพียงพอ และมีความคุ้มค่าในการดำเนินการตามรูปแบบฯ สอดคล้องกับแนวคิด Stufflebeam & Shinkfield (2007) ที่สรุปไว้ว่า เกณฑ์/มาตรฐานที่สามารถปฏิบัติได้ต้องการการปฏิบัติที่เป็นจริง รอบคอบ เป็นที่ยอมรับและประหยัดไม่ฟุ่มเฟือย

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้คือรูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) องค์ประกอบของกระบวนการบริหาร (K-PDCA) 3) องค์ประกอบของมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง 2561 สรุปดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาควรให้ความสำคัญตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ในปัจจุบัน มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่องานประกันอย่างเป็นระบบ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มากขึ้น มีการจัดระบบเพื่อรองรับการประเมินตามเกณฑ์การประเมินภายในสถานศึกษาและการประเมินภายนอก

1.2 การนำรูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

สมุทรปราการ ไปใช้ ควรมีการเตรียมความพร้อมของผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา โดยการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบให้ชัดเจนและมีการประสานความร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลการประกันคุณภาพการศึกษาที่เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลังจากที่ได้มีการใช้รูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

2.2 ควรศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากสถานศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งอาจทำให้ได้ข้อค้นพบวิธีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่ดีขึ้น

2.3 ควรมีการทำวิจัยร่วมกับหน่วยงานความร่วมมือต่างๆ เพื่อพัฒนางานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ **การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). **กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

บุปผา ทองน้อย. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่งานประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่มี **ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39**. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

ปรีดา บุญเพลิง, เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต และสิริกาญจน์ ธนวุฒิพรพินิต. (2562). การนำรูปแบบการบริหารโรงเรียน **นิติบุคคลไปสู่การปฏิบัติระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 8(1). 96-106.

พระเมธีปริยัติธาดา (บุญพรม จารุปัญโญ) และคณะ. (2564). การพัฒนาระบบการบริหารจัดการการประกัน **คุณภาพการศึกษา โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคกลาง**. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 8(2). 1-15.

เยาวทิศา นามคุณ และฤตินันท์ สมุทร์ทัย. (2559). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น**. 10(3). 56.

รัตน์ บัณฑิต. (2554). **การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครสวรรค์: ริมปิงการพิมพ์. สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. (2565). **ข้อมูลสารสนเทศ**. แหล่งที่มา <https://sesaosp.go.th>. สืบค้นเมื่อ 15 ส.ค. 2565.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). **ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **คู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา: การออกแบบระบบการประเมินผลภายใน**. กรุงเทพมหานคร: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2561). **รายงานประจำปี 2561 สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). **สภาวะการศึกษาไทย ปี 2550/2551 “ปัญหาความเสมอภาคและคุณภาพของการศึกษาไทย”**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561**. นนทบุรี: 21 เซ็นจูรี.
- สิริกาญจน์ ธนวุฒิพรพินิต และคณะ. (2563). **หลักสูตรฝึกอบรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 7(1). 121-132.
- Fetterman, D. M. (1996). **Empowerment Evaluation: An Introduction to Theory and Practice**. In D. M. Fetterman, S. J. Kaftarian, A. Wandersman (Eds.), *Empowerment Evaluation: Knowledge and Tools for Self-Assessment & Accountability*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Kusek, J. Z. & Rist, R. C. (2004). **Ten Steps to a Results-based Monitoring and Evaluation System: A Handbook for Development Practitioners**. Washington, D.C.: The International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank.
- Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. (2007). **Evaluation Theory Models and Applications**. San Francisco, CA: Jossey-Bass.